

davica,
tetanus,
oslovski kašelj

CEPLJENJE OSNOVNE INFORMACIJE

1. Zakaj je potrebno cepljenje proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (DTP)?

Davica, tetanus in oslovski kašelj so resne bolezni, ki jih povzročajo bakterije. Davica in oslovski kašelj se prenašata z osebe na osebo. Povzročitelj tetanusa pride v telo pri poškodbi ali rani (tudi žulj).

DAVICA

Je bolezen dihalnih poti, pri kateri se pojavijo bolečine v žrelu. V žrelu, grlu in sapniku lahko nastanejo membranske obloge, ki povzročajo težave pri dihanju. Bolezen lahko povzroči tudi druge zaplete, kot so motnje srčnega ritma, odpoved srca, ohromelost in smrt.

TETANUS

Tetanus je bolezen, ki prizadene živčni sistem, kar lahko privede do hudih mišičnih krčev. Pokaže se s krči žvekalnih mišic in generalizirani krči po celem telesu. Prizadeti so lahko centri, ki skrbijo za dihanje in pravilno delovanje srca. Kljub zdravljenju se lahko konča s smrtjo.

OSLOVSKI KAŠELJ

Za bolezen so značilni hudi napadi kašlja in posledično težave pri dihanju. Traja lahko več tednov. Krčevit kašelj lahko povzroči bruhanje. Ob hujšem poteku bolezni pri otrocih je lahko oteženo hranjenje, pitje in dihanje. Možni zapleti so pljučnica, vročinski krči, možganske krvavitve in smrt.

2. Kdo mora biti cepljen proti DTP, kdaj in s katerim cepivom?

Dojenčki morajo prejeti 3 odmerke cepiva proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (s kombiniranim 6-valentnim cepivom). Cepljenje se opravi v starosti treh in petih mesecev. Tretji odmerek prejme otrok med 11 in 18 mesecem starosti.

V drugem razredu osnovne šole in v srednji šoli so otroci/mladostniki ponovno cepljeni proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. V šolskem letu 2024/25 bodo izjemoma cepljeni tudi otroci v 4. razredu osnovne šole, ki zaradi prenove časovnice sistematskih pregledov še niso bili cepljeni proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. Cepljenje se opravi s kombiniranim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju.

3. Nekatere osebe ne smejo biti cepljene s cepivom proti DTP oziroma se cepljenje začasno odloži

Če ima oseba zmerno ali resno bolezen, se cepljenje do okrevanja začasno odloži. Osebe z blago boleznijo (npr. prehlad) so lahko cepljene.

Osebe, ki so imele hudo alergično reakcijo ali drug resen neželen učinek po predhodnem odmerku enakega cepiva, ne smejo biti cepljene s tem cepivom.

Zdravnika je potrebno obvestiti, če je imela oseba (otrok/mladostnik) po predhodnem odmerku cepiva proti davici, tetanusu in oslovskega kašlju:

- vročino (telesna temperatura nad 40 °C) v 48 urah po cepljenju;
- krče/epileptične napade v treh dneh po cepljenju;
- neutolažljiv jok tri ure ali več v 48 urah po cepljenju
- kolaps ali šoku podobno stanje v 48 urah po cepljenju.

Zdravnik bo presodil o nadaljevanju cepljenja otroka/mladostnika.

4. Kakšna so tveganja po cepljenju proti DTP?

Kot vsa zdravila ima lahko tudi cepivo proti davici, tetanusu in oslovskega kašlju neželene učinke. Tveganje zapletov zaradi bolezni je bistveno večje kot možnost pojava hudih neželenih učinkov po cepljenju.

Blagi neželeni učinki (pogosti): povišana telesna temperatura (38°C); neobičajen jok; bolečina, rdečina, oteklina na mestu cepljenja; razdražljivost, neješčnost; nespečnost; zaspanost; driska; bruhanje.

Zmerni neželeni učinki (redki): visoka telesna temperatura ($\geq 40,5^{\circ}\text{C}$); neutolažljiv jok, ki traja tri ure ali več.

Resni neželeni učinki (zelo ali izjemno redki): resna alergična reakcija (manj kot pri eni osebi na milijon odmerkov); krči po telesu, kolaps ali šoku podobno stanje. O resnih neželenih učinkih so poročali zelo redko, vzročne povezanosti s cepljenjem vedno ni bilo mogoče določiti.

5. Kaj storiti ob resni reakciji?

Resna alergična reakcija se običajno pojavi v nekaj minutah do ene ure po cepljenju. Znaki lahko vključujejo težko dihanje, piskanje ali hropenje, oslabeleost, hitro bitje srca, omedlevico, koprivnico ali bledico. Če se pojavijo, je treba takoj k zdravniku, ki bo ustrezno ukrepal in prijavil neželeni učinek po cepljenju.

6. Odškodninska odgovornost za škodo, ki nastane osebi zaradi obveznega cepljenja?

Izjemno redko nastopi resen neželen učinek po cepljenju. Oseba, ki ji je z obveznim cepljenjem nastala škoda na zdravju, ki se kaže v resnem in trajnem zmanjšanju življenjskih funkcij, ima pravico do odškodnine, ki se plača iz sredstev državnega proračuna (po Zakonu o nalezljivih boleznih). Več informacij dobite na Ministrstvu za zdravje.

7. Kje je na voljo več informacij?

Vprašajte izbranega pediatra ali šolskega zdravnika, ki vam bo omogočil vpogled v navodilo za uporabo cepiva (PIL) in predlagal še druge vire informacij. Obiščite tudi spletno stran Nacionalnega inštituta za javno zdravje: www.nijz.si/cepljenje.